

Societat

Nou estudi en relació a la dieta mediterrània

Es pretén demostrar que la pèrdua de pes també ajuda a prevenir malalties cardiovasculars

Tribunals Una justícia més humana

La justícia terapèutica aterra als jutjats catalans

OBJECTIU Analitza lleis i procediments judicials així com l'actuació de tots els agents implicats per reduir l'impacte negatiu als ciutadans **INICIATIVA** Existeix una associació iberoamericana **ACCIÓ** La degana dels jutges de Barcelona vol promoure'n un grup

Mayte Piulachs
BARCELONA

Justícia terapèutica pot semblar un oxímoron però el seu objectiu és d'harmonia. És un corrent multidisciplinari, creat als anys vuitanta als Estats Units, en el qual juristes, psicòlegs i advocats analitzen les lleis i els procediments judicials –sobretot en els àmbits penals, de menors i de família– així com la intervenció de tots els agents implicats per veure si són terapèutics per a la persona implicada en un procés, i si són negatius, fer-ne els canvis necessaris. És a dir, humanitzar la justícia. La justícia terapèutica aposta per la mediació, la reparació del dany i per altres iniciatives que tenen com a objectiu donar una millor atenció a la víctima, perquè els jutjats no són la solució a tot conflicte.

La botella i el vi

Francisca Fariña, catedràtica de psicologia jurídica del menor de la Universitat de Vigo, és la promotora i presidenta de l'Associació Iberoamericana de Justícia Terapèutica, creada l'any 2011. Fariña i David B. Wexler, professor de dret de la Universitat de Puerto Rico i un dels fundadors del *Therapeutic jurisprudence* (TJ és l'acrònim original que s'ha acordat usar a l'Estat espanyol), van oferir un tast d'aquest fenomen, al juny, en una jornada al Centre d'Estudis Jurídics de Barcelona. També van participar-hi Mila

Impulsors del dret col·laboratiu

Una modalitat de justícia terapèutica és el dret col·laboratiu. Està força desenvolupat als Estats Units i a Anglaterra, en els àmbits de família i ara es veu el potencial en mercantil. La persona signa un acord amb l'advocat perquè vol "negociar" la seva separació o conflicte sense anar als jutjats. I si el lletrat no ho aconsegueix, es retira. A diferència de la mediació, els advocats de les dues parts estan a les reunions per arribar a una entesa i s'ensenyen documents, com ara renegociar la pensió.

Lola López Muelas, advocada i mediadora de Múrcia, és la presidenta de la primera associació de dret col·laboratiu en l'àmbit de

Arch, psicòloga forense i professora de la Universitat de Barcelona; Carme Varela, advocada especialista en dret de família i mediadora –totes dues membres de l'associació–, i la degana dels jutjats de Barcelona, Mercè Caso.

Wexler, que va avançar que juntament amb dos magistrats d'Arizona i el Canadà impulsen una recerca amb el suport de la Haia, va fer el símil que a voltes hi ha una botella de qualitat (una llei o un procediment) però no s'hi posa bon vi (l'acció d'un jutge o un altre operador), o a l'inversa. Als Estats Units, les anomenades corts de drogues han posat en pràctica mesures de TJ en criminals amb problemes amb les drogues.

l'Estat espanyol, creada recentment. Es diu ACF, Advocats Col·laboratius de Família, i té com a sòcies fundadores l'advocada barcelonina Carme Varela i una altra a Londres. Per tal que hi hagi lletrats formats en negociació, l'ACF vol muntar un curs a Barcelona a l'octubre amb la Universitat Carlos III. "En família els temes són molt emocionals, i els clients surten insatsifets d'un procés judicial. Esperen vuit mesos pel seu cas, i en deu minuts ho han d'exposar al jutge", afirma López, que avança que a Itàlia ja l'apliquen. "La persona guanya temps, estalvia diners i emocionalment queda més satisfeta", conclou.

El jutge i la cadira

"El procediment penal és garantista però jo acabava amb una sensació d'insatisfacció", va confessar la degana quan feia de jutgessa penal als participants de la jornada al Centre d'Estudis. Per ella, una "norma molt terapèutica" és la que ara fixa que quan hi ha un divorci el lloc de residència és dels fills i són els pares qui han de fer les maletes i anar i venir del pis familiar.

Per contra, Caso considera una pràctica deplorable que els jutges i jutgesses facin l'exploració del nen, el mateix dia del judici i davant dels dos progenitors. "La llei no especifica com s'ha de fer, i el jutge creu que ho fa bé", lamenta Caso, que per eradicar aquesta mala

praxi del seu gremi va editar una guia pràctica d'exploració de menors, juntament amb la psicòloga Mila Arch, que és útil per a tothom. Caso confessa que ha editat i ha regalat la guia entre jutges quan fa alguna xerrada. "El gran canvi són les petites coses, i ho pot fer des de l'agent judicial fins al jutge", afirma Mercè Caso. I afegeix: "Per exemple, oferir un got d'aigua al testimoni o explicar per què s'endarrereix un judici."

Després de comprovar que hi ha diferents professionals que apliquen, a la seva manera, l'essència del TJ, la degana avança a El Punt Avui que vol crear un equip multidisciplinari als jutjats de Barcelona, des de gestors fins a fiscals i jutges, per implantar diferents iniciatives. El primer que vol impulsar és "ajudar a gestionar les emocions" als professionals de l'Oficina d'Atenció al Ciutadà (OAC) de la Ciutat de la Justícia i "donar-hi valor", ja que segurament són el primer contacte de la persona als jutjats, i a voltes han de tractar amb gent empipada o nerviosa. Un altre projecte de la magistrada és que hi hagi una cadira a la zona de declaració del demandant o de l'acusat en totes les sales civils i penals perquè el jutge convidi a fer-la assegut per dignitat, malgrat que el procediment penal, del segle XIX, diu que la declaració del processat ha de ser dempeus.

Lletrats i el verí

■ Carme Varela, advocada de

L'Oficina d'Atenció al Ciutadà de la Ciutat de la Justícia de Barcelona ■ QUIM PUIG

família i mediadora, aposta perquè una bona aplicació del TJ entre els lletrats és que tothom redacti "demandes asèptiques i sense escarni públic". Insisteix que els advocats s'han de trucar i intentar, sempre que es pugui, un acord perquè "després de la sentència les parelles han de continuar parlant i comunicant-se pels fills".

Pel que fa als jutges de família, Varela els demana que programin millor les vistes per no fer esperar hores i hores al passadís les famílies, molts cops

enemistades, i els "redactin sentències i explicatives".

I, a tots els operatius, i sobretot als tècnics, Valera els s'evitin al màxim la "ració del menor". Els tècnics del Servei d'Atenció a la Victima, d'altra banda, demanen que no s'obri un cas de menor fent-li creure que el menor està amb quin dels pares fins que la seva decisió. Totes aquestes propostes terapèu-